

Pienyrittäjien keskusteluryhmä – kokemuksia pilotista

Helsingin seurakuntayhtymän ja Pääkaupunkiseudun Yrityskummien Pienyrittäjälle tukea - esiselvitysprojektissa pilotoitiin pienyrittäjien keskusteluryhmä. Ryhmä oli tarkoitettu pienyrittäjille, jotka haluavat pohtia yrittäjyyteen ja jaksamiseen liittyviä kysymyksiä. Seuraavassa kuvataan pilottiryhmän toteutus sekä annetaan saadun kokemuksen pohjalta suosituksia ryhmän toteuttamisesta tulevaisuudessa.

Taustaa

Pienyrittäjien keskusteluryhmä oli osa Euroopan sosiaalirahaston ja Hämeen ELY-keskuksen rahoittamaa Pienyrittäjälle tukea -esiselvitysprojektia, joka kesti kesäkuusta 2014 helmikuuhun 2015. Projektin päätoteuttaja oli Helsingin seurakuntayhtymä ja osatoteuttaja Pääkaupunkiseudun Yrityskummit ry. Projektin tarkoituksena oli kartoittaa pienyrittäjien tilannetta ja tuen tarvetta sekä kehittää henkisen tuen menetelmiä. Pienyrittäjien keskusteluryhmä oli mentoreiden ryhmätyönohjauksen ohella toinen hankkeen aikana toteutettu pilotti henkisen tuen antamisen menetelmästä. Mikäli pilotit vahvistavat ryhmien tarpeen ja toiminnalle saadaan jatkorahoitus, tavoitteena on vakiinnuttaa ne osaksi Helsingin seurakuntien työtä pienyrittäjien tukemisessa.

Kohderyhmä

Keskusteluryhmä suunnattiin Helsingissä toimiville yksin- ja pienyrittäjille, jotka kaipaavat mahdollisuutta pohtia yrittäjyyteen ja jaksamiseen liittyviä kysymyksiä. Ryhmän tarkoituksena oli tarjota uusia näkökulmia yrittäjänä toimimiseen sekä työn ja muun elämän yhteensovittamiseen.

Ryhmää markkinoitiin noin kuukauden ajan facebookin, verkkosivujen, Kirkko & kaupunki -lehden, yrittäjäjärjestöjen tiedotuskanavien kautta.

Ryhmän suunniteltu koko oli 6–8 osallistujaa. Aikataulujen sovittaminen osoittautui osalle kiinnostuneista haastavaksi. Lopulta ryhmän aloitti neljä yrittäjää, mikä oli etukäteen määritelty ryhmän minimikooksi. Osallistujille tehtiin alkuhaastattelu.

Ryhmän vetäjä

Ryhmän vetäjänä toimi voimavarasuuntautunut psykoterapeutti, joka on myös työnohjaaja ja perheterapeutti.

Tiedottamisesta, ilmoittautumisten vastaanottamisesta, käytännön järjestelyistä ja palautekyselystä vastasi Helsingin seurakuntayhtymä.

Ryhmän käytännön toteutus ja sisällöt

Ryhmän ohjaaja haastatteli ennen ryhmän käynnistymistä kaikki ryhmästä kiinnostuneet. Haastattelujen tavoitteena oli selvittää ryhmästä kiinnostuneiden yrittäjien tarpeita ja tavoitteita, mahdollisuuksia ja kykyä osallistua ryhmätoimintaan niin puhujana kuin kuuntelijana. Kaikki hakijat hyväksyttiin.

Ryhmä kokoontui yhteensä kuusi kertaa marraskuun 2014 ja tammikuun 2015 välisenä aikana (välissä kuukauden joulutauko). Kokoontumiset pidettiin viikon-kahden välein maanantai-iltaisain

Seurakuntien talossa Helsingin Kalliossa. Kukin istunto kesti kaksi tuntia (120 minuuttia). Tarjolla oli pientä purtavaa ja juotavaa.

Ensimmäinen kerta käytettiin tutustumiseen, keskusteluun osallistujien odotuksista ja yhteisen ymmärryksen luomiseen siitä, mitä ryhmässä toimiminen juuri tälle ryhmälle tarkoittaa.

Ryhmän toisessa kokoontumisessa laadittiin yhteiset pelisäännöt ja aloitettiin keskustelu sisällöllisistä teemoista. Pelisäännöiksi luotiin seuraavat:

- 1) Ryhmässä puhutaan itsestä ja omasta toiminnasta, ajattelusta tai itselle merkityksellisistä suhteista.
- 2) Ryhmä on luottamuksellinen, mikä tarkoittaa sitä, että toisista ryhmäläisistä saatua tietoa ei käytetä omassa liiketoiminnassa toisia vahingoittavalla tavalla.
- 3) Omista sanomisista ja oivalluksista itsen tai omaan elämään tai yritystoimintaan liittyen saa puhua ryhmän ulkopuolella.
- 4) Jokaisella on lupa säädellä omia sanomisiaan. Kaikkiin kysymyksiin ei siis tarvitse vastata.
- 5) Ryhmään ei oteta uusia jäseniä enää toisen kokoontumisen jälkeen.
- 6) Keskusteluissa pyritään kohti positiivisia näkökulmia, oppimista, selviytymistä tai voimavaraistavia näkökulmia.

Keskusteltaviksi sisällöiksi valittiin perheen ja lähisuhteiden merkitys yrittämisessä, yrittäjyyden merkitys oman oppimisen kannalta ja yrittäjän voimavarat. Samalla päätettiin, että teemoja voi muokata yhteisellä päätöksellä koko prosessin ajan. Keskusteluissa seurattiin pääosin laadittua jäsenystä. Viimeisellä kerralla arvioitiin prosessin merkitystä, onnistumisia ja haasteita.

Hetkittäin ryhmän keskustelut lähenivät perheterapeutteja ryhmäkeskusteluita, ja toisinaan toteutunut keskustelu oli lähempänä työnohjauksellisen ryhmän toimintaa. Keskusteluille oli leimallista henkilökohtaisten merkitysten ja arvojen tutkiminen. Yksinyrittäjänä toimimiseen liittyvä yksinäisyys ja keskustelukumppanin tarve nousi esiin useita kertoja keskusteluissa.

Ryhmien yhteisten tai jokaisen ryhmäläisen henkilökohtaisten tavoitteiden selkiyttäminen ja seuraaminen aktiivisemmin prosessin ajan olisi voinut olla hyödyllistä.

Ajatuksia markkinoinnista ja ryhmäläisten rekrytoinnista

Ryhmän toimivuuden kannalta on keskeistä suunnata markkinointia ja ryhmäläisten rekrytointia suhteessa ryhmän sisällöllisiin teemoihin. Pilottiryhmässä kaikkien osallistujien yhteisenä haasteena oli liiketoiminnan taloudellinen kannattavuus. Ryhmien ennakkosuunnittelussa olisikin hyödyllistä pohtia, millaiselle kohderyhmälle ryhmät on suunnattu ja ketkä hyötyisivät ennemminkin mentoroinnista, työnohjauksesta tai yritysneuvonnasta.

Ryhmiä suunnittelu ja markkinointi vaatii enemmän aikaa kuin tällä kertaa oli käytettävissä. Yhtenä mahdollisuutena ryhmässä nousi esiin isommalle yrittäjäyleisölle suunnattujen luento- ja keskustelutilaisuuksien käyttäminen osana pienryhmien rekrytointiprosessia.

Luottamuksellisuus ja turvallisuus

Luottamuksellisen ilmapiirin rakentaminen vaatii aikaa ja yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Ryhmässä kerrottujen asioiden tulee jäädä ryhmään, jotta ryhmäläiset uskaltavat kertoa yksityiselämänsä ja yritystoimintaansa liittyvistä vaikeuksista ja iloista.

Ryhmäläisten nimien ja allekirjoitusten kerääminen ja osallistujatietojen toimittaminen rahoittajille voi vaikeuttaa luottamuksellisen ilmapiirin syntymistä. Mikäli tämän tyyppisiä ryhmiä järjestetään myös jatkossa, olisi suotavaa, että ryhmäläisten nimiä ei välitettäisi rahoittajille, vaan osallistujaraportointiin löydettäisiin osanottajien anonymiteetin säilyttävä tapa.

Osallistujamäärä ja ryhmän kiinteys

Ryhmään oli mahdollista saapua vielä ensimmäisen kokoontumisen jälkeen mutta ei tämän jälkeen. Ongelmaksi muodostuivat työtehtävistä johtuvat esteet ja niistä johtuva osallistujien tapaamiskohtainen pieni määrä. Hyvä ryhmäkoko voisi olla alle kuusi osallistujaa. Ryhmäläiset pitivät yleisesti hyvänä enintään neljän osallistujan ryhmäkokoja.

Ryhmätapaamisiin osallistujien lukumäärä vaihteli kahdesta neljään. Liian pieni ryhmäkoko voi yhtäältä aiheuttaa keskustelun näkökulmien kaventumista, toisaalta lisätä paikalla olevien jäsenten mahdollisuuksia tulla kuulluiksi.

Ryhmän kanssa käydyssä arviointikeskustelussa jäi auki, tulisiko ryhmän olla suljettu vai avoin. Yhtenä mahdollisuutena nousi esiin ”puoliavoin” ryhmä, jolloin kaikki ilmoittautuneet olisivat läsnä parilla kolmella ensimmäisellä kerralla ja tämän jälkeen sen mukaan, kuinka onnistuvat töiltään pääsemään. Arviointikeskustelussa heräsi myös idea virtuaaliryhmästä, joka voisi alkaa fyysisellä yhteistapaamisella, jossa tutustuttaisiin ja luotaisiin pelisääntöjä. Tämän jälkeen tapaamiset voisivat tapahtua verkossa esim. Lync- tai Skype-videoneuvotteluyhteyden avulla.

Tavoitteiden saavuttaminen ja siihen vaikuttaneet tekijät

Osallistujien palautteen mukaan keskusteluryhmä tarjosi heidän kaipaamaansa vertaistukea. Ryhmässä tuli hyvin kuulluksi ja ymmärretyksi, ja ohjaaja antoi osallistujille riittävästi tilaa. Toista kuunnellussa saattoi miettiä, mitä oikeasti haluaa omalta yrittämiseltä. Osallistujamäärän vaihtelu kuitenkin ajoittain vaikeutti yhteistä keskustelua.

Osallistajat pitivät rikkautena sitä, että he tulivat eri toimialoilta. Saman alan yrittäjälle ei välttämättä uskalla kertoa kaikkea vertailu- ja kilpailuasetelman vuoksi. Eri aloilla toimiminen ei haitannut, koska yrittäjyys ammattina ja elämäntapana yhdistää. Ryhmästä on mahdollista löytää myös uusia yhteistyökumppaneita.

Osallistajat katsoivat, että ryhmänvetäjällä on hyvä olla yrittäjäkokemusta tai hänen on ainakin oltava yrittäjähenkinen. He pitivät hyvänä sitä, että myös ohjaaja kertoo taustastaan ja jakaa mahdollista yrittäjäkokemustaan.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Ryhmän tavoite voisi yrittäjien mielestä olla selkeämpi tai jokaisella osallistujalla voisi olla henkilökohtainen tavoite. Ryhmään osallistuminen olisi silloin tavoitteellisempaa. Ryhmäläiset pitivät perhettä luontevana keskusteluaiheena. Perhe on osa yrittämistä ja yrittäjämäistä elämäntapaa, ja perheenjäsenten kanssa jaetaan yrittäjyyteen liittyvät ilot ja surut. Perheestä keskusteleminen ja siitä ääneen puhuminen voivat havahduttaa ajattelemaan perheen jaksamista ja huolenpitoa.

Pilottiryhmään osallistuneet ehdottivat, että tulevaisuudessa vastaavia ryhmiä voisi olla tarjolla jo yrittämisen alkuvaiheessa. Ryhmässä saisi vertaistukea yrittäjän polulla etenemisessä. Ryhmä olisi paikka, jossa yrittäjä joutuu itse pohtimaan vaihtoehtoja suorien neuvojen noudattamisen sijaan. Aloittavien yrittäjien keskusteluryhmä olisi hyvä jatkumo starttirahalle ja liiketoiminnan suunnittelulle.

